

Nr 626.

Av herr **Thapper m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 158, angående vissa anslag till nykterhetsvården för budgetåret 1954/55 m. m.*

Den vid årets riksdag föreslagna omläggningen av nykterhetspolitiken går bl. a. ut på att avsevärt minska kontrollen över alkoholbrukare i gemen och samtidigt intensifiera samhällets uppmärksamhet gentemot alkoholmissbrukaren genom tidigt insatta och verkligt adekvata behandlingsåtgärder. I proposition nr 158 föreslås i detta syfte en upprustning av samhällets nykterhetsvård, speciellt den öppna nykterhetsvården. Förslagen i denna proposition präglas genomgående av betydande reduceringar i anslagsavseende jämfört med vad utredningskommittéerna — 1946 års alkoholistvårdsutredning, 1944 års nykterhetskommitté och 1953 års nykterhetsnämndssakkunniga — föreslagit med därav betingad begränsning av nykterhetsvårdsorganisationens utbyggnad. Remissutlåtanden över utredningskommittéernas betänkanden äro nästan utan undantag starkt positiva till dessa kommittéers förslag. Stöd för de föreslagna nedprutningarna kan därför icke annat än i ringa mån hämtas ur dessa utlåtanden. Ett dominerande intryck av såväl betänkandena som remissmaterialet är att nykterhetsvården bör givas sådana personella och tekniska resurser, att den allmänt vitsordade eftersläpningen i fråga om denna vårdverksamhetsstandard jämfört med övriga grenar av den sociala människovården avlägsnas och att dessutom en verklig effektivisering av verksamheten kan komma till stånd.

De primära uppgifterna på detta område åvila den kommunala nykterhetsvården, i fråga om vilken alkoholistvårdsutredningen föreslog, att 75 % av denna vårds kostnader utan maximering skulle täckas genom statsbidrag. Motiveringen var den, att staten uppbär den största delen av skatteinkomsten på alkoholhanteringen och därför bör bära merparten av kostnaderna för nykterhetsvårdens verksamhet till bekämpande av alkoholmissbruket. Den allmänna inställningen på kommunalt håll till frågan om kostnadsansvarets fördelning i nu nämnda avseende torde vara mycket enhetlig och helt överensstämmande med den av utredningen anförda motiveringen. Det förtjänar erinras om att motbokssystemets avskaffande, med den omfattande apparat för individuell ransoneringskontroll som detta system innefattar, icke var aktuell vid tidpunkten för avgivande av denna utrednings betänkande, varför utredningsmännen icke räknade med någon förändrad organisation för alkoholförsäljningen. Likväl fann sig utredningen böra föreslå denna starka höjning av statsbidraget till den kommunala nykterhetsvården. Nykterhetskommittéen ansåg sig böra gå ännu

längre eller till 80 % för att uppnå en verklig stimulanseffekt hos detta statsbidrag. På grund av denna vårdverksamhets inneboende natur, bl. a. med hänsyn till det ofta missanpassade, svårbotliga och därför tålmodsprövande klientelet, är det mera sällan möjligt att utan stark stimulans av detta slag väcka verkligt intresse hos de anslagsbeviljande kommunala fullmäktigerepresentationerna för denna skyddsverksamhet. Man kan därför icke räkna med att kommunerna skola i önskvärd utsträckning lämna anslag till nykterhetsvården, om dessa icke kraftigt stimuleras därtill genom ett väl tilltaget statsbidrag. Inrikesministern hoppas, att kommunerna skola kunna förmås att med ett statsbidrag uppgående till 60 % av kostnaderna i erforderlig omfattning upprusta sin nykterhetsvård. Departementschefen hänvisar härvid till att denna vård dock jämlikt lag är en kommunal uppgift och att kostnaderna för slutna vård skola komma att helt bäras av statsverket, varigenom kommunerna ytterligare avlastas en del kostnader för nykterhetsvård. Erfarenheten hittills giver dock vid handen, att kommunerna på ovan anförda skäl betrakta nykterhetsvården som en väsentligen statlig angelägenhet, även om dessa formellt stå som ansvariga för denna verksamhet. Ett statsbidrag för nu förevarande ändamål är därför för litet, om det stannar vid endast 60 %. Jämförelser med andra statsbidrag till kommunal verksamhet äro på samma grunder icke berättigade. Vad slutligen avlastningen av kommunernas kostnader för slutna vård beträffar bör erinras om att både alkoholistvårdsutredningen och nykterhetskommittén utgingo från nyssnämnda förutsättning och likväl föreslogo 75 % respektive 80 % samt att denna kostnadsavlastning är av relativt liten storleksordning, enär staten redan nu bär huvudparten av den slutna vårdens kostnader.

Vi finna det sålunda fullt berättigat och erforderligt, att statsbidraget till den kommunalt bedrivna nykterhetsvården fastställs till den av nykterhetskommittén föreslagna procentsatsen eller 80 %.

Med stöd av vad vi sålunda anfört få vi hemställa,

att statsbidraget till de kommunala nykterhetsnämndernas verksamhet fastställs till 80 % av kostnaderna för denna verksamhet utan maximering.

Stockholm den 23 mars 1954.

Fridolf Thapper.

Einar Rimmerfors.

Sven Vigelsbo.